

Микуличин (з присіл.)	1133	4	5130	2404	2726	600	3970	7	1	552	923	3763	11	441	2
Микуличин	767	–	3286	1521	1765	308	2750	1	–	227	550	2569	1	166	–
Поляниця Поповичів.	42	–	144	74	70	–	144	–	–	–	–	144	–	–	–
Татарів	114	1	574	269	305	92	347	6	–	129	110	340	6	118	–
Ворохта	210	3	1126	540	586	200	729	–	1	196	253	710	4	157	2

У 1931 році у Микуличині проживало 4570 мешканців, з яких 2708 – українці, 1088 – поляки, 744 – євреї (ІФОДА, ф. 2, о. 1; ф. 2, о. 7). У цьому ж році у Микуличині нараховувався 31 присілок: Хижки, Чемериця, Ділок, Форещик, Голиця Мала, Голиця Велика, Копчин, Країще, Кичера, Левущик, Нересне, Паленина, Пантер, Підліснів, Поляниця, Погар, Пічнівська, Растовий, Рівня, Росіш, Стави, Свинянка, Тісний, Товсте, Вібчина, Заголиця, Заломисте, Закопчин, Запогар.

Як же представлялась справа з господарством селян? В 1934 році у руках польської держави та польських дідичів і шляхти знаходилося 65.6% земельної площі. У Микуличині нараховувалося 17123 га всієї землі. На 1 родину, в середньому, припадало 5.5 га всієї землі і лише 0.28 га ріллі (Sprawozdanie..., 1935; ІФОДА, ф. 2, о. 9).

Наведені дані показують, що протягом 1900-1934 років загальна площа селянських земель з різних причин зменшилась на понад 5.5 тисяч гектарів. Відповідно, площа землі на одну родину зменшилась з 11.1 до 5.5 гектарів, тобто наполовину. Завдяки інтенсивному розорюванню новини дещо збільшилась площа ріллі (відповідно, 0.21 та 0.28). В загальному переважали площі під вівсом та картоплею.

У 1934 році тут на одного жителя Микуличина вирощувалося 0.004 центнери зернових та 5.3 центнера картоплі (Sprawozdanie..., 1935; ІФОДА, ф. 2, о. 9). Такої незначної кількості зерна та картоплі могло вистачити на харчування лише незначної кількості населення.

Порівнюючи з початком століття, чисельність поголів'я худоби значно зменшилась (ІФОДА, ф. 2, о. 7, 9).

Нестача ріллі, низькі врожаї зернових та картоплі і незначна кількість худоби заставляла селян шукати заробіток на промислових підприємствах, в першу чергу, на вирубці державних лісів та на тартаках.

В 1919-1939 роках у Микуличині було одне надлісництво. Канцелярія розташовувалась, де тепер сільський клуб. Надлісничим був Дуффек (секретарями – Нізінські та Шротман), а пізніше, – Щепан. Надлісництву підпорядковувалося чотири лісництва:

- Микуличинське з лісничим Грабовінським, пізніше, – Новаком;
- Левущицьке з лісничим Древетою, пізніше, – Візеполем;
- Копчинське з лісничим з 1930 року Мушинським;
- Поляницьке з лісничим Стрільбицьким.

У 1923 році у Микуличині діяло надлісництво з загальною площею 9543 га, в т.ч. 9246 – лісова з лісництвами – Микуличин 1, Микуличин 2, Поляниця 1, Поляниця 2, Левущик. На цій території було 17 км вузькоколійки, на якій діяли 1 паровоз та 30 вагонів (Sprawozdanie..., 1927).

Принагідно буде згадати, що у 1941-1942 роках Микуличинським надлісничим був чоловік відомої української письменниці Ірини Вільде Е.Полотнюк, що був розстріляний німцями, а надлісничим став чех Єлінек.

У 1924 році у Ділку працювала каменоломня інженера Крауша, де заготовлялось 5 тисяч м³ каменю (ІФОДА, ф. 2, о. 10, спр. 73).

В Księga adresowa Polski na rok 1926/1927 вказано, що у ті часи в Микуличині був 1 парикмахер, 1 колодій, 3 ковалі, 2 мельники, 2 мулярі, 2 різники, 2 столярі, 2 шевці, 1 годинникар, 1 пекар. 5 мешканців торгували деревом, 19 – різними товарами, 8 – тютюновими виробами, 4 – горілкою.

У цьому ж році у Микуличині було 309 вуликів, які дали 850 кг меду та 41 кг воску.

У 1928 році від Микуличина від'їжджали Ворохту і Татарів, а Яремче і Ворохта отримали статус курортів (Gasińkowski, 1933).

Історія тартаків Делятинщини з часів польської окупації багата цікавими фактами. В 1920-1930-х роках на території Микуличина функціонувало 3 тартаки (табл. 5) (ІФОДА, ф. 2, о. 6, 9, 10; ф. 262, о. 1).

Таблиця 5.

Характеристика тартаків Делятинщини (1929 р.).

Населені пункти	Назви фірм	Кількість робітників	Кількість перепилої деревини, м ³
Микуличин	Собель і син	56	3250
Микуличин	“Микуличин” С.А.	840	60000
Микуличин	Собель	?	2500

В 1920-1930-х роках перший з наведених у таблиці мав офіційну назву "Г.Собель і сини. Паровий тартак та електривня в Микуличині". Розташовувався він між церквою та залізничною станцією. В 1928 році на ньому працювало 30 робітників, в 1929 – 56, а в 1930 – 44. В цих же роках тут перепиловалось, відповідно, 2000, 5750 та 3300 кбм деревини. В 1933-1934 роках тартак Собелів винаймали М.Зільберберг і К.Штернберг, а відтак – Х.Зайнфельд і Л.Вайнберг. Влітку 1933 року на тартаці працювало 3 зміни (по 8 годин кожна) по 23 робітники та на складах (перша зміна) – 24 робітники. В 1934 році тартак згорів.

Інший тартак у Микуличині називався "Паровий тартак "Микуличин". Заведення для деревного промислу. С.А.". Він був побудований в 1922-1925 роках у присілку Ділок. Належав він дирекції державних лісів, лише в 1930-1933 роках винаймався приватними підприємцями. Тричі (1926, 1933, 1936) тартак горів, проте відразу відбудовувався. В 1932 році тут були мурований машинний зал, кузня, механічний та шліфувальний цехи, цех з виготовлення коробок, сортувальня. після останньої пожежі на тартаці побудували електривню, купальню та підземний склад пального.

На тартаку знаходились: парові машини силою 300 та 200 НР (1927-1929), 300 та 125 (1932), 250 НР (1937); котли з поверхнею нагрівання 44 та 54 (1927-1932), 240 (1937); електричні двигуни з силою – 8 шт. силою 12 НР (1927-1929), 29 шт. силою 49 НР (1932) та 29 шт. силою 184 НР.

Ці двигуни приводили в рух чисельні механізми:

Назва механізмів	1927	1929	1932	1937
Гатри	7	5	5	4
Пили маятникові	3	3	3	2
Пили циркульні	5	10	12	6
Машина для вигот. коробок	1			
Стругальні верстати	1	3	1	
Токарні верстати	1	1	1	
Свердлильні верстати	2	2	1	
Транспортери	1	1		

На цих механізмах працювало 429 чоловік у 1927 році, 840 – у 1929, 265 – у 1930, 128 – у 1932, 240 – у 1937, 321 – у 1938 році. На тартаці в 1927 році було перепило 54262 м³ деревини, в 1928 – 66000, а в 1930 – 35000.

На тартаках працювало, в середньому, по одній особі з 15-20% родин. Умови праці в лісах та на тартаках були дуже важкими. Хоча формально в 1920-1930-х роках діяв закон про восьмигодинний робочий день, робітники мусіли працювати по 12-13 годин в добу.

В перші роки польської адміністрації, коли польські марки мали дуже низьку вартість і сильно прогресувала інфляція, робітники тартаків працювали практично задаром. Не випадково, що часто вони влаштовували страйки.

В 1921 році у селі діяла споживчо-торгова спілка, в 1930 заснований Кооперативний Гуцульський банк, а в 1932 – Господарсько-торговельна спілка “Чорногора” (Spis spotdzielni..., 1935).

Частина населення долини верхнього Пруту до Саджавки заробляла на проживання, обслуговуючи відпочиваючих, кількість яких з кожним роком збільшувалась: в 1923 році – 1000, в 1924 – 1850, в 1925 – 1300 та в 1926 – 2000 чоловік.

Інтелігенцію з високою освітою на цій значній території представляли лікарі, аптекарі, поліцейні урядовці. В 1920-1930 роках у Микуличині працювали лікарі Кароль

Дем'ян Райснер, Зауціг, Я.Йоссе (ІФОДА, ф. 2, о. 1) та одна акушерка. В аптеці Леопольда Шерфа працювала С.Віжбіцька-Скерська.

В 1927 році сільським поліціантом був Лесь Орфенюк, в 1931 році – старший сержант Д.Горфенюк, в 1935 році в селі діяло 5 жандармів (ІФОДА, ф. 2, о. 1, спр. 1819).

У 1925 році в Микуличині діяла трьохкласна (площею 60 м²), де вчителювали чотири вчителі та було 124 учні та двохкласна (площею 40.6 м²) з трьома вчителями та 89 учнями.

З приватних джерел отримано інформацію про те, що влітку 1936 року Станіславську гімназію з українською мовою навчання закінчив Микола Гундяк, що народився у Микуличині 20 квітня 1915 року.

Культурно-освітнє життя українського населення в 1920-1930-х роках зосереджувалось по читальнях, що знаходились під впливом, насамперед, радикалів. Членом повітової філії товариства “Просвіта” у Делятині бів голова Споживчої спілки з Микуличина Іван Киселюк. А вже в 1923 році членами материнського товариства було 3 микуличинці, а 33 членами читалень (ЦДІА, ф. 348, о. 1). В 1924 році у Микуличині до “Просвіти” належало 53 члени, які мали в своєму розпорядженні 24 книги та поставили 4 вистави, голова читальні о. А.Луців провів 3 засідання виділу. В 1928 році в регіоні нараховувалось 13 читалень, з яких одна в Микуличині, нараховувалось 73 члени (ЦДІА, ф. 348, о. 1). Будинок-читальня мала у своєму розпорядженні 230 книг та виписувала 3 газети.

У селі в тих часах працювали три бібліотеки: “імені доктора Леона Райха”, при надлісництві, та Товариства польської бібліотеки і читальні в Микуличині над Прутом.

В 1930 році у Микуличині було проведено курси з в'язання светрів.

В міжвоєнних роках у селі діяло багато польських організацій та товариств: “Організація військова лісників”, “Відділ зв'язку стрілецького”, “Відділ зв'язку резервістів”, “страж пожарна” (ІФОДА, ф. 2., о. 1).

Часто цю територію відвідували відомі в міжвоєнних роках театральні трупи та хорові ансамблі, а також окремі співаки, піаністи, які залучали микуличинців до культурного життя Галичини. Тоді виступав аматорський гурток і хор під керівництвом Я.Бернаса.

З початком січня 1927 року є дані про Делятинський осередок “Рідної школи”, які став повітовою філією й йому поставлено завдання в найкоротшому часі відкрити кружки в селах Делятинщини (ЦДІА, фонд 206, опис 1).

Першим заходом у цьому напрямі була організація коляди на “Рідну школу”. Виділ написав до воєводи прохання дозволити таку коляду. Згодом прийшла, але лише 5 січня й листи на коляду розіслано на села з запізненням. Тим не менше селяни заколядували на “Рідну школу” не малі суми. Так, наприклад, у Микуличині ця сума виносила 350 золотих.

Але, треба підкреслити, не завжди заколядовані гроші передавали по призначенню. Так у Микуличині майже всю суму з коляди передано місцевій кооперативі, якою керував В.Домашевський. Коли виділ “Рідної школи” з Делятина написав йому з-за цього відповідного листа, вказуючи вже не на 350, а на 150 неправильно забраних золотих, то отримав жалюгідну відповідь. Її писала свідома особа, що в 1922 році за політичні переконання на донос наказного в'їта В.Парфановича, попала в тюрму. Дослівно ця відповідь В.Домашевського звучить так: “Микуличин, 1 лютого. До кружка УПТ в Делятині... Гроші в квоті 14 зл. Вислав я чеком до Головної Управи у Львові. Що до тих 150 золотих, про котрі пишете, то звідки Ви знаєте, що вони призначені на РШ? Ви видко вмієте добре рахувати, Ви дуже добре надавалибися на генералів, але коби хто Вам військо зорганізував, але Ви самі організувати не хочете. Вже Польща у нас 8 літ, а я Вас ні разу не видів в Микуличині, а приказувати вмієте, але навіть не вмієте, і то не вмієте, бо листи ми дістали по святах у неділю, почта для Вас неіснує, Ви мусите передавати і листи прийшли по святах і колядуй. Ви навіть приказувати не вмієте. Там того річна коляда і сего річна пішла ціла на церкву, а як будете з нами добре справуватися, тоді половину дамо на РШ... А хочете, щоби всякі збірки удавалися в нас і Ви були вожаками, просимо приходити до нас що друга неділя і за рік щось такої зробите і для Вас буде лучше, бо провітритесь та той приряд задний не відпаде Вам від сидження. В.Домашевський” (ЦДІА, ф. 206, о. 1). Щоби покінчити з цим микуличинським анархістом, додамо, що в 1928 р. він теж провів коляду, але всі гроші,

замість на “Рідну школу” взяв до кооперативи. На цьому і закінчено стосунки повітової філії “Рідної школи” з Микуличином.

В газеті “Новий час” від 21 липня 1930 року довідуємось (наводиться з оригіналу без виправлень), що “...”Українська Християнська Організація” перемінилася в “Українську Католицьку Організацію” (УКО) є це тільки формальна зміна назви, згідне більше з цілями і діяльністю цієї організації. Ця зміна наступила на конференції в Микуличині, на якій були присутні: єпископи: Хомишин, Коциловський, Лятишевський і Лакота (з Перемишля і Станиславова) о. Тит Галушинський та др. Томашівський і др. Назарук...”.

В 1934 році зафіксовано, що війтом обрано Василя Домашевського та ще радних – 5 українців, 5 поляків та 1 єврея.

На 1920-1930-і роки припадає значне поширення ідей соціалізму і комунізму серед населення краю та виникнення низки ланок КПЗУ і її легальних прибудівок як у Делятині та навколишніх селах. У Делятині комірку КПЗУ в 1922-1923 роках організував О.Колодій, до якої належали В.Пасічний, А.Вацик, Й.Андрійчук. З коміркою О.Колодія мали зв'язки Турчиняк з Дори, Григораш з Яремча, І.Бойко з Микуличина.

Велику протидержавну політику комуністи проводили перед виборами до польського парламенту в 1928 році. Через товариство “Сельроб” (у Микуличині створено в 1927 році) вони виставили своїх кандидатів на послів (Букатчука, Колодія, Бойка) та вели між населенням роз'яснювальну роботу. Серед членів професійної спілки робітників деревної промисловості було 50% симпатиків комуністичних ідей. У виборах 1928 року на листі “Сельробу” голосувало 10% виборців. У 1928 році найменшим осередком “Сельробу” був микуличинський, що мав 20 членів. До складу активу входили І.Бойко, Ю.Росінський та М.Шафранський (ІФОДА, ф. 2, о. 1).